

Školiteľský posudok bakalárskej práce Ester Šebestovej *Dívka v plamenech: Hrdinka Hunger Games a její síla* (Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2016)

Predložená bakalárska práca Ester Šebestovej si za svoj cieľ stanovila rodovú analýzu hlavnej hrdinky literárnej série *Hunger Games*, pričom tento problém špecifikuje ako otázku hrdinkinej „sily“. Autorka práce sa k svojej téme prepracovala postupne – širšie pole, v ktorom formuluje aj svoju výskumnú otázku, však zostalo nezmenené. Sú ním podoby potenciálne subverzívnej femininity v súčasnej popkultúrnej produkcii zameranej na mladé ženy. Autorka sa, myslím pochopiteľne a dobre, namiesto skúmania pomerne široko roztvorenej problematiky obrazov pozitívneho vzťahu k telu v dnešnej popkultúre sústredila na literárnu látku, s ktorou bola už vopred dobre oboznámená. Na výbere témy a analyzovaného materiálu si cením navyše to, že Ester Šebestová sa pustila aj do opätovného skúmania vlastnej čitateľskej skúsenosti, ktorej nevyslovované predpoklady a závery v tejto práci zexplicitnila a prečítala ich prizmou feministickej kritiky. (V tomto zmysle išlo vlastne o revíziu v duchu Adrienne Rich, ako o nej píše na s. 14.)

V Úvode a Teoreticko-metodologickej časti nás autorka zoznamuje s miestom knihy v knižnej a kultúrnej produkcii vo svete aj v Českej republike. Zrozumiteľne ďalej vysvetľuje základné časti jej analytickej perspektívy – sú ňou kategória rodu a metóda sústredeného a vzdorovitého čítania. Vo výklade postupuje od všeobecného ku konkrétnemu. Vzhľadom na interdisciplinárnu povahu analýzy na pomerne malej ploche vykladá niekoľko základných termínov, v ktorých sa nachádza predmet jej záujmu. Ester Šebestová tu preukazuje, že sa zoznámila so základnou literatúrou v oblasti rodových (genderových) štúdií a najmä feministickej literárnej kritiky. Pri žánrovom zaradení študovanej trilógie poukazuje na funkciu literatúry pre mládež, ktorá je socializačná, výchovná, poskytuje (alebo aj neposkytuje) identifikačné vzory. Preto je dôležitý tiež rozbor romantickej lásky v literatúre, ktorej tematizovanie je súčasťou prechodu medzi detstvom a dospelosťou väčšiny osôb ženského rodu.

V samotnej analýze autorka postupuje cez témy maskulinity, femininity, vzdoru voči mýtu krásy, vlastného sebaurčenia hlavnej hrdinky, romantickej lásky a napokon posttraumatickej stresovej poruchy. Tieto časti sú do veľkej miery organicky vedené obsahom *Hunger Games* a nie vždy sú previazané s podrobnejšou analýzou, ktorá by vyplývala z teoretickej časti. Sú však autorkinou operacionalizáciou uchopenia sily ako sebaurčenia postavy, ktoré autorka práce preberá od Germaine Greer. Na niektorých miestach rozvíjajú otázky položené sekundárnou literatúrou, ktorá nebola v teoretickej časti vopred pojednaná.

Do diskusie by som navrhla otázku, či je možné na základe analýzy prevedenej autorkou nejakým spôsobom rozšíriť či poopraviť kategorizáciu stereotypných ženských postáv v literatúre science fiction od Cluta a Nicholosa, ktorú zhrnula v teoretickej časti práce (s. 21). Je Katniss Everdeen možnou novou typickou postavou? Má v žánri dystopickej science fiction pre mladé čitateľky a čitateľov nejaké nasledovateľky?

Ďalšia otázka sa týka samotného chápania sily. Nerozširuje či nenarušuje výpočet vlastností hlavnej hrdinky *Hunger Games* dominantné chápanie sily ako vlastného sebaurčenia? Sebaurčenie v liberálno-feministickom zmysle môže byť pre dospievajúce či adolescentné čitateľky ako problém pre ne samé aj vlastnosť hlavnej hrdinky celkom zásadné. Nevyplyva však sila hrdinky aj z pochopenia nutnosti obmedzenia vlastného sebaurčenia, resp. zložitejších vzťahov medzi cieľmi jej samej a cieľmi ďalších ľudí a kolektívov?

A napokon, do akého svetla stavia vlastnosti či konanie hrdinky (či už maskulínne, feminínne, vzdorné alebo aj nie) skutočnosť, že je po všetkom, čo prežila v Hladových hrách traumatizovaná? Do akého svetla to stavia v knihe predstavené chápanie maskulinity, femininity a sily?

Práca je napísaná kultivovaným jazykom. Oceňujem tiež autorkinu prácu so sekundárnou literatúrou, ktorú až na málo výnimiek hľadala a orientovala sa v nej sama. V práci sú len drobné chyby; napr. v číslovaní podkapitol bola vynechaná podkapitola 2.4.2 (autorka od 2.4.1 preskakuje k 2.4.3).

Ester Šebestová síce začala spoluprácu so mnou ako školiteľkou pomerne neskoro, svoj výskumný zámer ale mala dobre premyslený a pre finálny výber témy práce aj formuláciu výskumnej otázky mala v dobe nášho prvého stretnutia urobeného už množstvo predvýskumu. V písaní práce postupovala systematicky.

Hoci sa teoretická časť môže javiť ako hutná, považujem predstavenie vybraných pojmov a prístupov za potrebné a v svojej stručnosti aj za zrozumiteľné. Napriek množstvu možných analytických prístupov autorku tieto možné cesty analýzy vybraného diela nepremohli, rovnako tak ju nepremohol ani rozsah skúmanej primárnej literatúry. Ester Šebestová sama so zmyslom pre pozorné čítanie generovala z *Hunger Games* analytické oblasti, v ktorých skúmala silu hlavnej hrdinky. V svojej práci predstavila populárnu literatúru ako dôležité miesto tvorby predstáv mladých ľudí o mužskosti a ženskosti a ich redifinícii.

Práca spĺňa požiadavky kladené na bakalársku prácu. Odporúčam ju na obhajobu a navrhujem ju hodnotiť známku výborne (1).

Mgr. Ľubica Kobová, MA, PhD.

Praha, 12. 9. 2016